

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SAMK kiittää mahdollisuudesta saada lausua lakiesityksestä.

Lausuntokierroksella olevan lakiesityksen tavoitteena on muuttaa pysyvän oleskeluluvan saannin ehtoja. Jos lakiesitys toteutuu lausunnolla olevan ehdotuksen mukaisesti, olisi se Suomessa omaksuttujen yhdenvertaisuusperiaatteiden vastainen. Ehdotus asettaa korkeakouluopiskelijat eli korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt keskenään eriarvoiseen asemaan. Suomalaisen duaalimallin tuottamat samantasoiset tutkinnot (EQF6) olisivat oleskeluluvan saamisen näkökulmasta perusteettomasti erilaisessa asemassa.

Hallituksen esityksen luonnoksessa kerrotaan lainsäädännön tavoitteena olevan ”houkutellessa jäämään Suomeen esimerkiksi sellaisia hakijoita, jotka ylemmän korkeakoulututkinnon suorittuaan saavat erityisasiantuntijan töitä ja/tai perustavat tänne (kasvu)yrityksen”. Tavoite on Suomen ikäluokkien pienentyessä kannatettava ja välttämätön kansantalouden näkökulmasta. Näitä suomalaisen työelämän tarvitsemia erityistä osaamista omaavia osaajia valmistuu muistakin tutkinnoista kuin ylemmistä korkeakoulututkinnoista.

Kasvuriihi hankkeen -loppuraportissa on nostettu esiin Suomen vetovoima ja työperäisen maahanmuuton edistämisen keinoja julkisen talouden kannalta kustannustehokkaasti. (2025, s. 28) Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kasvu on mainittu yhtenä toimenä. (2025, s. 30) Suomen maabrändin vetovoima erityisesti Aasiassa nostetaan esiin ja todetaan myös se, että korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat työllistyneet Suomeen kansainvälisestäkin verrattuna korkealla prosentilla. (2025, s. 29.)

Loppuraportissa mainitut saavutukset ovat edellyttäneet pitkäjänteistä ja kaikkien sektoreiden samaan tavoitteeseen suuntautuvaa toimintaa ja kansallista viestiä potentiaalisille kansainvälisille toimijoille. Myös ammattikorkeakoulujen vahva ja pitkäaikainen panostus kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointiin, laadukkaaseen opetukseen, yhteistyöhön työnantajien kanssa sekä suomalaisen kulttuurin ja kansalliskielen opetukseen, ovat olleet mahdollistamassa myönteisen kehityksen. Tämän kehityksen tietoinen vahvistaminen ovat korkeakoulujen etu ja sitä kautta myös kansallinen etu.

Nykymuodossaan lakiesitys saattaa heikentää ammattikorkeakoulujen opiskelijarekrytoinnin mahdollisuuksia. Lukuvuosimaksullinen korkeakoulutus on nuoria opiskelemaan lähettäville perheille taloudellisesti erittäin suuri sijoitus. Sen oletetaan tuottavan nuorelle tulevaisuus vieraassa maassa koulutuksen jälkeisen työllistymisen kautta. Kilpailu lahjakkaista ja korkeakoulukyvykkäistä opiskelijoista on maailmalla erittäin kova. Suomen ei kannata omalla lainsäädännöllään väestön ikääntyessä ja lasten määrän vähetessä heikentää omaa asemaansa tietoisesti ja tarpeettomasti. Koulutusviennin taloudellinen merkitys ja mahdollisuus on mainittu myös ns. Murron raportissa.

Tiedekorkeakoulujen kandidaatti-nimikkeellä olevien tutkintojen suorittajat saivat pysyvän oleskeluvan, mutta ammattikorkeakouluissa samantasoisena ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut kansainvälinen opiskelija ei saisi tulevaisuudessa oleskelulupaa suoraan opintojen päätyttyä. Ammattikorkeakoulututkinnoista huomioitaisiin vain ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet.

Ammattikorkeakoulututkinnot ovat työmarkkinoille suoraan tähtäävä alempia korkeakoulututkintoja, kun taas yliopistojen kandidaatin tutkinnot ovat luonteeltaan välivaiheen tutkintoja matkalla maisteriopintoihin. Yliopistojen kansainvälisistä opiskelijoista selkeä enemmistö opiskelee maisteriohjelmassa, kun taas ammattikorkeakouluissa kansainvälisten opiskelijoiden enemmistö opiskelee ammattikorkeakoulututkintoa. Suomessa lyhemmän aikaa viettäneiden Ammattikorkeakoulujen vähintään 3,5 vuoden opintojen ja niihin sisältyneiden harjoitteluiden aikana kotoutuminen, kielen oppiminen ja kulttuurin tuntemus ovat ottaneet pitkiä askeleita.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää töihin tai jatkamaan opintojaan Suomessa. Ammattikorkeakouluista valmistutaan myös aloille, joista Suomessa on suuri osaajapula, kuten kaupan, tekniikan, terveydenhuollon ja ICT-alan tehtäviin. Nämä osaajat ovat kasvulle ja yritysten sekä muiden yhteisöjen menestykselle välttämättömiä ammattilaisia.

Edellytämme yhdenvertaisuuden ja Suomen elinvoiman takaamiseksi, että esitystä muutetaan siten, että myös alemmalla ammattikorkeakoulututkinnolla saisi pysyvän oleskeluluvan vastaavasti kuin alemmalla yliopistotutkinnolla. Edellytämme yhdenvertaisuuden ja Suomen elinvoiman takaamiseksi, että esitystä muutetaan siten, että myös alemmalla ammattikorkeakoulututkinnolla saisi pysyvän oleskeluluvan, kuten yliopiston alemmalla korkeakoulututkinnolla. Tämä tarkoittaisi,

että kirjaus kuuluisi muutettuna näin: Pysyvän oleskeluluvan voisi jatkossa saada ilman opiskelun jälkeistä oleskeluaikaa, jos on suorittanut Suomessa ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon sekä hankkinut riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon (A2).

Mattila Timo
Satakunnan ammattikorkeakoulu